

Rikoksentorjuntaneuvoston toimintakertomus 2020

Hyväksytty rikoksentorjuntaneuvoston kokouksessa 16.2.2021

Rikoksentorjuntaneuvoston toimintakertomus 2020	1
Johdanto	2
Painopisteiden mukaisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2020.....	2
1. Neuvosto vahvistaa rikoksentorjunnan tietopohjaa	2
2. Neuvosto kehittää paikallista rikoksentorjuntatyötä	3
3. Rikoksentorjunnan toimenpiteiden arvioinnin ja olemassa olevan arviointitiedon koostamisen edistäminen	5
4. Kansallisen rikoksentorjuntaohjelman toteutus ja seuranta	6
5. Muuta toimintaa	7
Rikoksentorjuntaneuvoston kokoukset	8
Rikoksentorjuntaneuvoston viestintä	8
Verkkosivut, blogit ja uutiskirje.....	9
Haaste-lehti	9
Twitter.....	9
Rikoksentorjuntaneuvoston ja sen eri elinten kokoonpanoja.....	11
Rikoksentorjuntaneuvoston kokoonpano	11
Rikoksentorjuntaneuvoston työvaliokunta.....	12
Neuvoston tutkimusjaosto (1.12.2018–30.11.2021)	12
Haasteen toimitusneuvosto (toimikausi 2019–2021).....	13

Johdanto

Rikksentorjuntaneuvosto hyväksyi kokouksessaan 21.1.2019 asiakirjan *Rikksentorjuntaneuvoston toimintalinjat 2018–2021*, jossa linjattiin painopisteet 30.11.2021 päättyvälle toimikaudelle. Painopisteet olivat rikksentorjunnan tietopohjan vahvistaminen, paikallisen rikksentorjuntatyön kehittäminen kriminologisen tutkimusnäytön varassa, rikksentorjunnan toimenpiteiden arvioinnin ja olemassa olevan arviointitiedon koostamisen edistäminen sekä kansallisen rikksentorjuntaohjelman toimeenpanon seuranta ja edistäminen.

Painopisteiden mukaisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2020

1. Neuvosto vahvistaa rikksentorjunnan tietopohjaa

Osallistuminen hallitusohjelmalla rahoitetun Rikosten ennaltaehkäisyhankkeen (2020-2022) toteutukseen

Oikeusministeriö jakoi vuonna 2020 erityisavustuksia väkivalta- ja seksuaalirikollisten kuntouttamiseen ja nuorten toimintamallin pilotoimiseen. Hankehaku toteutettiin kahdella erillisellä hakukierroksella keväällä ja syksyllä kaksi-kolmivuotisille hankkeille. Rahoitettujen hankkeiden tavoitteena on kehittää hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti rikoksia ennaltaehkäiseviä palveluja ja palveluihin ohjautumista. Tavoitteena on erityisesti ehkäistä uusintarikollisuutta.

Nuorten toimintamallin tavoitteena on tukea toistuvasti tai vakavampia rikoksia tekeviä nuoria kohti rikoksetonta ja päihteetöntä elämää. Rikksentorjuntaneuvosto seuraa, miten rahoituksen saaneet paikkakunnat toteuttavat Kehittämistyöryhmän ehdotusta (OM 2019, 26) poikkihallinnollisesta yhteistyöstä paikallisia olosuhteita ja rakenteita hyödyntäen. Nuorten toimintamallin tavoitteena on varmistaa nuoren tarpeisiin räätälöity tuki yhteistyöverkostossa, jossa on mukana rikosprosessin ja nuorelle tukea antavien viranomaistahojen lisäksi myös järjestöjä.

Edellisten lisäksi oikeusministeriö asetti keväällä 2020 työryhmän Rikosseuraamuslaitoksen ja muiden viranomaispalveluiden yhteensovittamiseksi ajalle 15.5.-31.12.2020. Työryhmän tehtävänä oli selvittää yhteistyön ja tiedonvaihdon haasteet, määritellä toimintamallit ja hyvät käytännöt rikosseuraamusasiakkaiden tukemisessa, päivittää Rikoksista rangaistujen tuen tarve-suositukset vuodelta 2006 ja laatia ehdotus suositusten toimeenpanosta työtä ohjaavalle oikeusministeriön alaiselle Rikosten ennaltaehkäisyhankkeen ohjausryhmälle. Työryhmä laati suositukset Rikosseuraamuslaitoksen ja muiden viranomaispalveluiden yhteensovittamisesta rikostaustaisten tukemiseksi.

Rikksentorjuntakatsaus

Vuoden 2020 rikksentorjuntakatsauksena aiheena oli *Media, rikksenpelko ja turvattomuus*. Rikksentorjuntakatsausta ei laadittu vuonna 2020. Pääsyyinä tähän olivat työkiireet ja keskeisen henkilöstöresurssin kohdentaminen rikksentorjuntaneuvoston ulkopuoliseen toimintaan koronatilanteen takia. Päätettiin, että rikksentorjuntakatsaus tästä aiheesta laaditaan vuonna 2021.

Tutkittujen ja hyvien rikosten torjunnan käytäntöjen kerääminen

Rikksentorjunta.fi-sivustolle avattiin syksyllä 2016 *Hyvät käytännöt* -osio. Vuoden 2020 lopussa kuvauksia oli julkaistu 26 eli uusia avauksia ei tehty vuoden 2020 aikana. Osioon on kerätty sellaisia rikollisuuden ehkäisyn käytäntöjä ja hankkeita, joiden ideoita voidaan hyödyntää paikallisessa rikksentorjuntatyössä ja

rikosten ehkäisyhankkeiden suunnittelussa. Menetelmien toimivuudesta on olemassa tutkimusnäyttöä. Hyvien käytäntöjen esittelyt on suunnattu rikosten ennaltaehkäisyyn liittyvää työtä tekeville ja suunnitteleville.

Kansallinen rikosentorjuntakilpailu

Rikosentorjuntaneuvosto järjesti kansallisen rikosentorjuntakilpailun, jonka voittaja edusti Suomea vuoden 2020 Euroopan rikosentorjuntakilpailussa (ECPA) joulukuussa. Suomen kansallisessa kilpailukutsussa haettiin puheenjohtajamaa Saksan ehdottamaan teemaan sopivia hankkeita, joissa tavoitteena on perheiden, sukujen tai näiden tyyppisten ryhmittymien tekemän järjestäytyneen rikollisuuden ehkäiseminen. Rikosentorjuntaneuvosto asetti 14.5.2020 pidetyssä kokouksessaan kilpailulle kuusihenkinen raadin. Kansalliseen rikosentorjuntakilpailuun ilmoittautui määräaikaan mennessä kaksi ehdokasta; Ehjä perhe-toiminnan perheleirit- toiminta (Kriminaalihuollon tukisäätiö) sekä keskusrikospoliisin ja Helsinki Mission Aggredi-hankkeen yhteistyössä toteuttama EXIT-toiminta. Kilpailun raati päätti esittää Kriminaalihuollon tukisäätiön Perheleiritoimintaa Suomen kansallisen kilpailun voittajaksi ja ehdokkaaksi ECPA-kilpailuun.

Maakuntien turvallisuussuunnittelu

Maakuntien turvallisuussuunnittelua kehittävä VN TEAS MATTI-hanke käynnistyi vuonna 2019 ja päättyi keväällä 2020. Sihteeristön/oikeusministeriön edustaja osallistui hankkeen ohjausryhmän työhön. Maakuntaudistus ei toteutunut aikataulussa, joten hanketta muutettiin yleisemmin alueetasolle sopivaksi. Hankkeen seurauksena syntyi julkaisu [Alueellinen turvallisuuden tila \(ATT\) – alueellista turvallisuussuunnittelua ja varautumista tukeva seuranta-, arviointi- ja ennakointimalli](#). ATT-mallissa alueellista turvallisuutta tarkastellaan neljän turvallisuutta vaarantavan ja/tai turvallisuutta heikentävän teeman avulla: luonnonilmiöt ja ympäristö, teknisten järjestelmien toiminta, inhimilliset olosuhteet sekä tahalliset haitanteot ja rikollisuus.

2. Neuvosto kehittää paikallista rikosentorjuntatyötä

Asukkaiden tietoon ja odotuksiin pohjautuvan rikosentorjunnan edistäminen

Neuvosto edisti vuonna 2020 turvallisuuskyselyn ja turvallisuuskäytön esittelemällä niitä valtakunnallisessa turvallisuussuunnitteluseminaarissa. Turvallisuuskävelyitä suositeltiin käytettäväksi myös sisäisen turvallisuuden strategian alaisen ilmiökorttiryhmän työssä missä keskityttiin ikääntyneiden turvallisuuden parantamiseen asuinalueilla. Turvallisuuskyselyiden käyttöönottoa edistettiin puolestaan ilmiökorttiryhmässä, mikä keskittyi paikallisen turvallisuussuunnittelun kehittämiseen. Turvallisuuskyselyitä ja -kävelyitä tuotiin esille myös lähiohjelman valmistelussa.

Tutkimusjaostossa keskusteltiin lisäksi paikallisen turvallisuuskyselyn saatekirjeen mallista. Tutkimusjaosto painotti, että saatekirjeessä tulisi olla maininta kerätyn tiedon tallentamisesta kansalliseen tietoaarkistoon.

Vuoden 2020 tavoitteena oli kerätä palautetta ikääntyneille suunnatusta petosmateriaalista. Valistusvideoiden julkaisu on kuitenkin viivästynyt, joten seurantaa ei voitu toteuttaa.

Vuonna 2020 piti myös julkaista blogi turvallisuuskävelyistä rikosentorjuntaneuvoston verkkosivuilla. Tämä jäi toteuttamatta.

Paikallisen rikosentorjunnan valtionavustukset

Rikosentorjuntaneuvosto valmisteli oikeusministeriön myöntämän rikosentorjunnan valtionavun jakoa. Varoja oli käytettävissä 70 000 euroa. Vuoden 2020 haussa priorisoitiin hankkeita, joissa *kehitetään paikallista turvallisuusviestintää rikoksenpelon vähentämiseksi, ehkäistään vammaisiin kohdistuvaa rikollisuutta tai torjutaan myymälävarkauksia*. Määräaikaan mennessä saapui yhteensä 9 hakemusta. Haettujen avustusten yhteissumma oli 157 300 euroa. Rikosentorjuntaneuvoston kokouksessa sovitun menettelytavan mukaisesti työvaliokunta teki neuvoston nimissä esityksen oikeusministeriölle avustusten jakamisesta. Kaikille neuvoston jäsenille, jäävättyjä lukuun ottamatta, toimitettiin hakemusyhteenvedo avustushakemuksista. Työvaliokunta esitti rikosentorjuntaneuvoston nimissä oikeusministeriölle, että avustusta myönnettäisiin seuraavasti:

- **Setlementti Tampere ry:lle** 13 300 euroa. Hankkeessa kehitetään ja pilotoidaan ryhmätoiminnan mallia, jonka avulla ennaltaehkäistään nuoriin kehitysvammaisiin naisiin kohdistuvaa rikollisuutta ja pienennetään heidän riskiä joutua seksuaalisen hyväksikäytön uhriksi.
- **Suomen Setlementtiliitto ry:lle** 33 200 euroa. Hankkeen tarkoituksena on lisätä viranomaisten, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyötä koronaviruksen aiheuttamien rikollisuushaittojen havaitsemiseksi ja vähentämiseksi sekä turvallisuuden tunteen lisäämiseksi.
- **Talous ja nuoret TAT ry:lle** 10 000 euroa. Hankkeen tarkoituksena on toteuttaa Mun elämä, mun vastuu -koulukiertue, joka on valtakunnallinen ja suunnattu valtakunnallinen nelosluokkalaisille. Aiheina ovat näpistysten ehkäisy, omistetuista tavaroista huolehtiminen, kestävä arki, raha-asiat ja yritteliäisyys.
- **Valo-Valmennusyhdistys ry:lle** 13 500 euroa. Hankkeessa kehitetään Turun kauppakeskus Hansassa nuorten, vartijoiden ja kauppiaiden yhteistyötä ja yhteisöllisiä toimintatapoja myymälävarkauksien vähentämiseksi.

Kansallinen turvallisuussuunnitteluseminaari

Rikosentorjuntaneuvoston sihteeristöä ja jäsenistöä osallistui kansalliseen turvallisuussuunnitteluseminaariin Hämeenlinnassa tammikuussa. Sihteeristö esitteli neuvoston toimintaa posterisessiossa. Seminaarissa esiteltiin myös rikoksilla oireilevien nuorten toimintamallia ja sen hankerahoitusta.

Osallistuminen paikallisen rikosentorjunnan ja turvallisuussuunnittelun kehittämiseen osana sisäisen turvallisuuden strategiaa

Sihteeristön edustaja osallistui sisäisen turvallisuuden strategian alaisen ilmiökorttiryhmän työhön missä kehitettiin paikallista turvallisuussuunnittelua. Työryhmä sai raporttinsa ja suosituksensa valmiiksi syyskuussa ja jatkoi jo loppuvuodesta 2020 ehdotettujen ja sisäisen turvallisuuden ohjausryhmän hyväksymien toimenpiteiden toteuttamista. Työ jatkuu vuonna 2021.

Sihteeristön edustaja osallistui myös sisäisen turvallisuuden strategian alaisen ilmiökorttiryhmän työhön missä kehitettiin strategista turvallisuusviestintää. Työssä korostui myös paikallisen turvallisuusviestinnän näkökulma. Työryhmä sai työnsä valmiiksi syyskuussa. Työn jatkamiseksi on tarkoitus perustaa laaja-alainen turvallisuusviestinnän verkosto.

Sihteeristön edustaja osallistui sisäisen turvallisuuden strategian alaisen ilmiökorttiryhmän työhön missä kehitettiin harvaan asuttujen alueiden turvallisuutta. Työryhmä sai työnsä valmiiksi syyskuussa. Työ jatkuu osana Harva-turva ryhmän työtä.

Sihteeristön edustaja oli mukana sisäisen turvallisuuden strategian alaisessa ilmiökorttiryhmässä, jossa kehitettiin osattomien ja syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja nuorten turvallisuuspääomaa. Työryhmän

puheenjohtajuus vaihtui vuoden aikana ja työryhmä jatkaa edelleen. Työryhmän teema on ollut kuitenkin esillä muissa työryhmissä, joissa nuorten rikollisuutta ja sen ehkäisemistä koskevia asioita on viety eteenpäin.

Myymlävävarkauksien vähentäminen yhdessä Kaupan liiton kanssa

Myymlävävarkauksien torjuntatyöryhmän toimikausi päättyi 28.2.2020. [Työryhmän suositukset](#) julkaistiin toukokuussa. Työryhmä päätti jatkaa työtään epävirallisesti ja edelleen edistää yhdessä myymälävarkauksien torjuntaa vuorovuosin vetovastuun periaatteella. Vuoden 2020 webinaarin järjesti joulukuussa Kaupan liitto; Webinaarin [tallenne](#) on saatavilla internetistä. Vuosien 2020–2021 vaihteessa työryhmän uudeksi puheenjohtajaksi tuli Petri Käyhkö (KESKO) ja Kaupan liiton sihteeriksi Terhi Kuljukka-Rabb sekä oikeusministeriön sihteeriksi vaihtui Heidi Lind.

Paikallisen rikosentorjunnan työvälineiden kehittäminen neuvoston verkkosivuille

Vuoden 2020 tavoitteena oli laatia työvälineitä ainakin paikallisen turvallisuusviestinnän tueksi rikosentorjuntakatsauksen pohjalta. Tämä työ ei toteutunut sillä Media, rikosentorjunta ja turvattomuus - katsauksen lykkäytyi vuodelle 2021.

Neuvoston sivustolla julkaistiin suomeksi paikallista rikosentorjuntatyötä palveleva käsikirja huumeidenkäyttöön liittyvän oheisrikollisuuden ehkäisemiseksi. Käsikirja oli Euroopan rikosentorjuntaverkoston ([EUCPN käsikirja 16, 2020](#)) julkaisema ja sen keskeinen viesti on, että nuorten huumeongelmaan ei pitäisi lähteä etsimään ratkaisuja ja reagoimaan ilman perusteellista suunnitelmaa ja kohderyhmän analysointia. Niin ammattilaisten, vapaaehtoisten, rahoitusta myöntävien tahojen kuin politikkojen tulee tunnistaa, millaisen ilmiön ja kohderyhmän kanssa työskennellään ja toimia sen mukaisesti. Käsikirja auttaa suunnittelemaan vaikuttavaa, huumeidenkäyttöä ja siihen liittyvää oheisrikollisuutta ehkäisevää ja vähentävää työtä.

3. Rikosentorjunnan toimenpiteiden arvioinnin ja olemassa olevan arviointitiedon koostamisen edistäminen

Tutkimusjaosto

Rikosentorjuntaneuvoston tutkimusjaosto kokoontui vuonna 2020 yhteensä neljä kertaa. Jaoston keskeiset tavoitteet tulevalle kolmivuotiskaudella liittyvät rikollisuuden mittaamiseen, rikosentorjunnan arviointitutkimuksen rahoitusperustaan, arviointitiedon koostamiseen ja arviointitutkimuksen osaamisperustaan.

Vuonna 2020 tutkimusjaostossa keskusteltiin lakihankkeiden vaikutusten ennakoarvioinnista, suunniteltiin vuoden 2020 kriminologipäiviä, keskusteltiin vuoden 2020 rikosentorjuntakatsauksen teemasta ja siihen liittyvistä tutkimuksista sekä kartoitettiin koronan aiheuttaman lockdownin vaikutuksia mittaavista tutkimuksista ja käytettävissä olevista tilastoaineistoista. Tutkimusjaostossa esiteltiin myös hallitusohjelman rikosentorjuntahankkeiden etenemistä.

Edistetään rikosentorjunnan toimenpiteiden arviointia ja olemassa olevan arviointitiedon koostamista

Tutkimusjaosto seurasi rikosentorjunnan arviointitutkimuksen tietopankkiin lisättyjen tutkimusten määrä kehitystä. Jaostossa keskusteltiin myös, miten tietopankkia saataisiin paremmin markkinoitua.

Osallistutaan vuoden 2020 kriminologian päiville

Vuoden 2020 kriminologian päivät siirtyivät vuoden 2021 toukokuulle koronatilanteen vuoksi.

Neuvosto osallistuu kriminologian päiville järjestäjätahona ja osallistuu kuluihin.

Osallistutaan Kuntaliiton työhön Sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattoreiden kehittämisestä rikollisuuden osalta

Tämä työ toteutui osana sisäisen turvallisuuden strategian ilmiökorttiryhmän työtä, missä keskityttiin paikallisen turvallisuussuunnittelun kehittämiseen. Työryhmä sai suosituksensa valmiiksi vuoden 2020 syyskuussa. Työryhmä jatkaa laajennetulla kokoonpanolla suositusten toteuttamista. Laajennettuun kokoonpanoon on liittynyt myös sähköisen hyvinvointikertomuksen kehitystyöstä vastaava henkilö Kuntaliitosta.

4. Kansallisen rikosentorjuntaohjelman toteutus ja seuranta

Valtioneuvosto antoi rikosentorjuntaneuvoston asettamisen yhteydessä 10.9.2015 neuvostolle tehtäväksi laatia uusi rikosentorjuntaohjelma. Valtioneuvosto antoi periaatepäätöksen rikosentorjuntaohjelmasta 24.11.2016. Ohjelma keskittyy paikallisen rikosentorjuntatyön kehittämiseen ja asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksien parantamiseen rikosten ehkäisyssä. Neuvosto on seurannut ohjelman toteutusta ja toimeenpano edennyt aikataulun mukaisesti. Ohjelman päättyi vuoden 2020 lopulla. Sen seurantaraportti julkaistaan vuoden 2021 keväällä.

Edistetään ja seurataan rikosentorjuntaohjelman toimeenpanoa ja kuntakyselyn suosituksia paikallisen rikosentorjuntatyön kehittämiseksi

Kunnille suunnattu kysely toteutettiin marras-joulukuussa 2020. Kyselyä markkinoitiin aktiivisesti neuvoston eri viestintäkanavia hyödyntäen. Kyselyn markkinointiin saatiin paljon apua Kuntaliitolta. Alhaisen vastaajamäärän vuoksi kyselyn vastausaikaa pidennettiin. Kyselyyn saatiin yhteensä 60 vastausta. Tämä oli alle puolet vuonna 2017 toteutetun kyselyn vastaajamäärästä. Kyselyn tulosten tarkempi analysointi ja vertaaminen vuoden 2017 tuloksiin tehdään vuonna 2021.

Selvitetään, millaisia mobiilisovelluksia on käytössä ja miten ne soveltuvat siihen, että asukkaat (ml. nuoret ja lapset) voivat ilmoittaa rikoksista ja häiriökäyttäytymisestä alueellaan

Sihteeristö toteutti keväällä 2020 Webropol -kyselyn, josta tiedotettiin uutiskirjeessä ja lähettämällä tietoa suoraan yhteistyökumppaneille. Kyselyn jatkoksi suunnitellusta työpajasta luovuttiin, sillä kyselyyn saatiin ainoastaan kaksi vastausta. Todettiin, ettei työtä ole perusteltua jatkaa.

Kehitetään rikosentorjunnan osaamista järjestämällä täydennyskoulutus

Rikosentorjuntakoulutuksen aineisto oli tarkoitus päivittää loppuvuodesta 2020, mikäli koulutus toteutettaisiin keväällä 2021. Oikeusministeriö ei myöntänyt koulutuksen toteuttamiseen tarvittavia resursseja, joten aineistoa ei päivitetty.

Yhteistyö VANE:n kanssa vammaisneuvostojen hyödyntämiseksi rikosentorjuntatyössä

Rikosentorjuntaneuvosto ei ollut aktiivisesti yhteydessä VANE:n edustajiin vuonna 2020. Vammaisiin liittyvä rikosentorjunta oli esillä, kun rikosentorjuntaneuvosto esitti joulukuun kokoukseen oikeusministeriölle, että vuoden 2021 valtionavustusten prioriteettina olisi haavoittuviin ryhmiin kohdistuvien verkkoa hyödyntävien rikosten torjunta.

5. Muuta toimintaa

Euroopan rikosentorjuntaverkoston (EUCPN) toiminta

Rikosentorjuntaneuvosto edustaa yhdessä oikeusministeriön kanssa Suomea Euroopan rikosentorjuntaverkostossa. Suomen kansallisena edustajana EUCPN:ssä toimi vuonna 2020 pääsihteeri Aarne Kinnunen ja hänen varaedustajanaan Saija Sambou.

Suomen EUCPN:n puheenjohtajuuskausi päättyi vuoden 2019 lopussa. Vuoden 2020 alkupuolella julkaistiin Suomen puheenjohtajuuskaudella laadittu huumeiden käyttöön liittyvän rikollisuuden ehkäisemiseen tarkoitettu opas ([Toolbox 16 Preventing drug-related crimes](#)). Opaskirja on julkaistu myös suomeksi (ks. rikosentorjuntaneuvoston nettisivut).

Kroatian puheenjohtajuuskaudella teemana oli huumeidenviihdekäytön ja siihen liittyvän rikollisuuden ehkäiseminen. Saksan kaudella keskityttiin sukuihin liittyvään ylissukupolvisen rikollisuuden ehkäisemiseen. Tästä teemasta järjestettiin myös ECPA parhaimpien käytäntöjen kilpailu ja konferenssi.

Vuonna 2020 EUCPN keskittyi tutkimukselliseen näyttöön keskittyvän rikosentorjunnan edistämiseen. Kinnunen ja Sambou olivat työryhmän jäsenenä. Tarkoitus on, että tulevaisuudessa EUCPN tulee entistä määrätietoisemmin arvioimaan rikosentorjuntahankkeiden toimivuutta ja hankkeita tullaan myös jatkossa esittelemään tutkimukseen perustuvan näytön perusteella.

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismaiset rikosentorjuntaneuvostot ja muut vastaavat toimielimet järjestävät vuosittain kokouksen ajankohtaisten tietojen ja tilannekuvan välittämiseksi. Vuonna 2020 Suomen rikosentorjuntaneuvosto oli kokouksen järjestelyvastuussa. Koronaepidemiasta johtuen keväälle suunniteltu kokous siirrettiin pidettäväksi Teams-kokouksena 17.12. Kokouksessa keskeinen teema oli rikosentorjunnan organisoiminen eri Pohjoismaissa. Samassa yhteydessä järjestettiin yhdessä Pohjoismaisen kriminologisen yhteistyöneuvoston kanssa webinaari aiheesta media ja rikollisuus ja rikosentorjunta.

Yhteistyö SM:n sisäisen turvallisuuden strategian sihteeristön kanssa

Rikosentorjuntaneuvoston sihteeristö jatkoi säännöllisiä tapaamisia sisäisen turvallisuuden strategian sihteeristön kanssa. Tapaamisissa keskusteltiin ajankohtaisista asioista ja sovittiin yhteistyöstä.

Seurataan ikääntyneisiin kohdistuvien rikosten kehitystä ja pyritään edistämään tutkimusta, jolla saataisiin parempi tilannekuva ongelmasta

Vuoden 2019 kansallisessa rikosuhritutkimuksessa otoksen yläikärajaa nostettiin 74 vuodesta 84 vuoteen. Kyselyn raportti julkaistiin lokakuussa 2020, mutta sitä ei ehditty käsitellä neuvostossa ikääntyneisiin kohdistuvan rikollisuuden osalta. Tämä tullaan käsittelemään vuonna 2021.

Rikosentorjuntatyön organisointi

Rikosentorjuntaneuvoston sihteeristö sai oikeusministeriöltä tehtäväkseen valmistella muistion rikosentorjunnan organisoimista kansallisella, alue- ja paikallistasolla. Tätä varten kartoitettiin kansainvälisiä esimerkkejä. Työssä hyödynnettiin Euroopan rikosentorjuntaverkoston vuonna 2018 jäsenmaille

toteuttamaa kyselyä rikosentorjuntatyön kansallisesta organisoinnista. Joulukuussa 2020 rikosentorjuntaneuvoston järjestämässä pohjoismaisten rikosentorjuntaelinten kokouksessa aiheena oli rikosentorjunnan kansallinen, alue- ja paikallistason organisointi. Paikallistason organisointia ja painospistealueita kartoitettiin kunnallisista turvallisuus- ja hyvinvointisuunnitelmista. Muistio valmistuu keväällä 2021.

Rikosentorjuntaneuvoston kokoukset

Rikosentorjuntaneuvosto kokoontui vuonna 2020 neljä kertaa.

Ensimmäinen kokous pidettiin 13.2.2020 sisäministeriössä. Kokouksessa kuultiin poliisihallituksen esitys turvallisuuden ja sen tunteen tukemisesta poliisin viestinnällä. Kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2019 toimintakertomus, kuultiin myymälävarkausryhmän työn etenemisestä sekä kerrottiin miten neuvoston sihteeristön edustajat osallistuvat sisäisen turvallisuuden strategian ilmiökorttiryhmiin työhön. Lisäksi kokouksessa todettiin Haaste-lehden siirtyvän kokonaan sähköiseen muotoon ja todettiin hallitusohjelmaan liittyvien rikosentorjuntahankkeiden valtionavustusten haun auneen alkuvuodesta 2020.

Toinen kokous pidettiin 14.5.2020 ensimmäistä kertaa kokonaan etäkokouksena Skypessä. Kokouksessa esiteltiin myymälävarkausryhmän raporttia ja työryhmän puheenjohtaja luovutti sen neuvostolle. Kokouksessa esiteltiin vuoden 2020 Euroopan rikosentorjuntaverkoston ECPA-kilpailun teema, minkä oli päättänyt syyskauden puheenjohtajamaa Saksa. Kokouksessa tehtiin myös ehdotus Suomen kansallisen kilpailun voittajan valitsevan raadin kokoonpanoksi. Kokouksessa myös jatkettiin edellisessä kokouksessa alkanutta keskustelua neuvoston viestinnästä ja sen resursseista. Kokouksessa esiteltiin myös hankkeet, joille oli hallitusohjelman mukaisesti myönnetty rahoitusta väkivalta- ja seksuaalirikollisten kuntoutukseen. Kokouksessa tuotiin tiedoksi myös työvaliokunnan esitys vuonna 2020 paikalliseen rikosentorjuntaan varattujen valtionavustusten jaosto, mistä työvaliokunta oli tehnyt esityksen oikeusministeriölle neuvoston nimissä aiemmin sovitun menettelyn mukaisesti.

Kolmas kokous pidettiin 5.10.2020. Kokoukseen oli mahdollista osallistua paikan päällä Helsingin yliopistolla tai Skypellä. Kokouksessa esiteltiin kansallisen rikosentorjuntakilpailun voittaja myymälävarkauksia ehkäisevän kampanjan video. Kokouksessa keskusteltiin myös kansallisen rikosentorjuntaohjelman arvioinnista, koronan aiheuttaman tilanteen rikollisuusvaikutuksista, neuvoston viestinnästä ja joulukuussa järjestettävistä pohjoismaisista tilaisuuksista.

Neljäs kokous pidettiin 11.12.2020 Teams-kokouksena. Kokouksessa esiteltiin rikoksilla oireilevien nuorten toimintamallia ja sen pilottien tilannetta, raportoitiin Euroopan rikosentorjuntakilpailusta ja katsottiin irlantilaisen voittajahankkeen esittely. Kokouksessa hyväksyttiin myös neuvoston vuoden 2021 toimintasuunnitelma, keskusteltiin neuvoston vuoden 2021 resursseista, rikosentorjunnan kansallisesta organisoinnista ja pohjoismaisesta yhteistyöstä rikosentorjunnassa. Lisäksi kokouksessa esitettiin oikeusministeriölle vuoden 2021 paikallisen rikosentorjunnan tukemiseen tarkoitettujen valtionavustusten prioriteetit.

Rikosentorjuntaneuvoston työvaliokunta kokoontui vuonna 2020 neljä kertaa.

Tutkimusjaosto kokoontui vuoden 2020 aikana neljä kertaa.

Rikosentorjuntaneuvoston viestintä

Rikosentorjuntaneuvoston viestinnän projekteihin poikkeusolot ovat vaikuttaneet suuresti eivätkä uudistukset ole edenneet suunnitellusti, perusviestintä on kuitenkin pystytty hoitamaan. Vuoden aikana rikosentorjuntaneuvosto ja rikollisuuden ehkäisyn näkökulmat ovat saaneet hyvin näkyvyyttä mediassa ja

julkisessa keskustelussa. Ennaltaehkäisyn mahdollisuuksien nousu julkiseen keskusteluun on liittynyt ennen kaikkea ikäviin ja poikkeukselliseen, erityisesti nuoriin liittyviin, rikostapauksiin sekä yleiseen huoleen nuorten ja syrjäytyneiden tilanteesta koronavirusepidemian aikana. Myös neuvoston työryhmän raportti myymälävarkauksien ehkäisystä ja Talous ja nuoret TATin ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa toteutettu MunElämäMunVastuu -kampanja on saanut näkyvyyttä.

Verkkosivut, blogit ja uutiskirje

Rikoksentorjuntaneuvoston verkkosivustolla (www.rikoksentorjunta.fi) merkittävä työpanos on käytetty 23.9.2020 voimaan tulleen saavuttavuusdirektiivin velvoitteiden täyttämiseen. Sivuja on korjattu elokuussa toteutetun auditoinnin havaintojen pohjalta ja [saavutettavuusseloste](#) on laadittu määräajassa. Joitakin saavutettavuusongelmien korjaus oli vielä vuoden lopussa kesken järjestelmäntoimittajan resurssipulan vuoksi ja joitakin puutteita ei pystytty korjaamaan vaan vain raportoimaan saavutettavuusselosteessa, kokonaisuudessaan sivusto kuitenkin hyvin saavutettava.

Vuonna 2020 käynnistettiin uudistus Haasteen verkkolehden siirtämiseksi sivuston yhteyteen. Lehden alasivusto valmistuu alkuvuonna 2021. Merkittäviä uusia sisältöjä ei ole julkaistu vuoden 2020 aikana. Ajankohtaisviestintä on painottunut verkkoviestinnässä.

Uutiskirje ilmestyi vuonna 2020 kuusi kertaa. Uutiskirjeen sähköpostijakelu on vajaa 800 ja lisäksi sitä luetaan rikoksentorjunta.fi-sivujen kautta.

Haaste-lehti

Oikeusministeriö päätti vuodenvaihteessa 2019–20, että Haaste-lehti siirtyy nopealla aikataululla pelkäksi verkkolehdeksi. Viimeinen painettu numero 1–2/2020 ilmestyi maaliskuun lopulla koronavirusepidemian aiheuttaman poikkeustilan jo alettua. Numeron teemana oli rikoksen uhri ja se jäi vuoden ainoaksi verkkouudistuksen ongelmien ja henkilöresurssivajeen vuoksi.

Haasteen sivutoimisena päätoimittajana toimi tutkijatohtori Elsa Saarikkomäki Turun yliopistosta. Toimitusneuvoston puheenjohtajana toimi rikosoikeuden professori Minna Kimpimäki Lapin yliopistosta. Toimitusneuvosto kokoontui vuonna 2020 kaksi kertaa ideoimaan uudenlaista verkkolehteä ja tulevien numeroiden sisältöä.

Painetun lehden jakelu oli noin 2 500 kappaletta. Lisäksi lehteä luetaan verkossa (www.haaste.om.fi). Haasteen ilmestymisestä lähetetään uutiskirje sen tilaajille sähköpostissa (jakelu noin 800). Haasteen artikkeleja ladattiin [verkkoversiosta](#) yli 160 000 kertaa vuonna 2020 (vrt v. 2020: 135 000, v. 2018: 120 000, v. 2017: 85 000). Verkkolehden käytön lisäys on huomattava ja suosio odottamatonta ottaen huomioon pitkä julkaisutauko. Ladatuimpien artikkelien aiheissa näkyy rikollisuuskeskustelun pyöriminen nuorisorikollisuuden ja seksuaalirikosten ympärillä.

Twitter

Rikoksentorjuntaneuvoston twiittauksessa on painotettu neuvoston toimintaa, tiedonvälitystä ajankohtaisista tutkimuksista, julkaisuista ja tapahtumista. Vuoden 2020 lopussa Twitter-tilin seuraajia oli noin 1250 ja neuvoston twiittejä julkaistiin vuoden aikana noin 140, minkä lisäksi oli runsaasti uudelleen twiittauksia sekä joidenkin muiden keskustelujen kommentointia. Neuvoston twiitit saavat hyvin näkyvyyttä ja niitä jaetaan aktiivisesti. Analytiikan mukaan niitä näytettiin Twitterin käyttäjien uutisvirroissa vuonna 2020 noin 220 000 kertaa (keskimäärin 18 000 näyttökertaa/kk). Suosituimmat twiitit koskivat rikoksentorjuntakilpailua, rikoksilla oireilevien nuorten toimintamallia ja EUCPN:n asuntomurtojen

teemapäivää. Toiminta Twitterissä ei ollut niin aktiivista kuin edellisvuonna johtuen viestinnän henkilövajeesta ja tapahtumien hiljenemisestä.

Rikksentorjuntaneuvoston ja sen eri elinten kokoonpanoja

Rikksentorjuntaneuvoston kokoonpano

Neuvoston kokoonpano toimikaudella 1.12.2018–30.11.2021	
Puheenjohtaja: professori Sakari Melander, Helsingin yliopisto	Varapuheenjohtaja: poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen, Poliisihallitus
Muut jäsenet	Varajäsenet
Apulaisosastopäällikkö Aarne Kinnunen, oikeusministeriö (1.4.2020 asti) Osastopäällikkö Ari-Pekka Koivisto, oikeusministeriö (1.4.2020 alkaen)	erityisasiantuntija Maria Wakeham-Hartonen, oikeusministeriö
Erikoissuunnittelija Eila Lempiäinen, Rikosseuraamuslaitos	Yliopettaja Olli Kaarakka, Rikosseuraamusalan koulutuskeskus
Käräjätuomari Sanna Mikkola, Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus	Rikoskomisario Sakari Tuominen, Sisä-Suomen poliisilaitos
Poliisiylitarkastaja Sami Ryhänen, sisäministeriö	Poliisitarkastaja Jyrki Aho, Poliisihallitus (14.10.2020 asti) Poliisitarkastaja Tuomas Pöyhönen, Poliisihallitus (14.10.2020 alkaen)
Opetusneuvos Heli Nederström, opetus- ja kulttuuriministeriö	Opetusneuvos Kristina Kaihari, Opetushallitus
Hallitusneuvos Ismo Tuominen, sosiaali- ja terveysministeriö	Yliääkäri Aulikki Ahlgrén-Rimpiläinen, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Pelastustoimen kehittämisspäällikkö Vesa-Pekka Tervo, Kuntaliitto (14.10.2020 asti) Turvallisuuden ja varautumisen asiantuntija Ari Korhonen, Kuntaliitto (14.10.2020 alkaen)	Päällikkö Matti Koskinen, Helsingin kaupunki (syyskuuhun 2019 asti) Päällikkö Niina Snö, Helsingin kaupunki (1.4.2020 alkaen)
Hallitussihteeri Matleena Haapala, ympäristöministeriö	Toimialajohtaja Ulla-Kirsikka Vainio, Porin kaupunki / Rovaniemen kaupunki
Professori Janne Kivivuori, Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti	Suunnittelija Petri Danielsson, Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti
Tutkimusjohtaja Jussi Pajuoja, Itä-Suomen yliopisto	Vs. tutkimuspäällikkö Elina Pekkarinen, Nuorisotutkimusseura (toukokuuhun 2019 asti) Ma. tutkimuspäällikkö Lotta Haikkola, Nuorisotutkimusseura (toukokuusta 2019)
Lainsäädäntöasiain päällikkö Tiina Toivonen, Suomen Yrittäjät	Johtaja Risto Karhunen, Finanssiala ry (14.10.2020 asti). Johtaja Niko Saxholm, Finanssiala ry (14.10.2020 alkaen)
Pelastusylitarkastaja Seppo Lehto, Lapin aluehallintovirasto	Pelastusylitarkastaja Kullervo Lehtikoinen, Itä-Suomen aluehallintovirasto
Toimitusjohtaja Pentti Lemmetyinen, Suomen Setlementtiliitto	Perheasioiden asiantuntija Pia Rosengård-Andersson, Folkhälsan

Terveysten ja hyvinvoinnin yksikön päällikkö Maria Viljanen, Suomen Punainen Risti	Asiantuntija Sami Puumala, Kirkkohallitus
Lakimies Marjut Vuorela, Vanhustyönkeskusliitto	Toiminnanjohtaja Leena-Kaisa Åberg, Rikosuhripäivystys

Riksentorjuntaneuvoston työvaliokunta

Neuvoston työvaliokunnan kokoonpano toimikaudella 1.12.2018–30.11.2021	
Puheenjohtaja: Professori Sakari Melander, Helsingin yliopisto	
Varapuheenjohtaja: Poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen, poliisihallitus	
Muut jäsenet	varajäsenet
Apulaisosastopäällikkö Aarne Kinnunen, oikeusministeriö (1.4.2020 asti)	Erytisasiantuntija Maria Wakeham-Hartonen oikeusministeriö/demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikkö
Osastopäällikkö Ari-Pekka Koivisto, oikeusministeriö (1.4.2020 alkaen)	
Käräjätuomari Sanna Mikkola, Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus	Rikoskomisario Sakari Tuominen, Sisä-Suomen poliisilaitos
Pelastustoimen kehittämispäällikkö Vesa-Pekka Tervo, Kuntaliitto (14.10.2020 asti)	Päällikkö Matti Koskinen, Helsingin kaupunki (syyskuuhun 2019 asti)
Turvallisuuden ja varautumisen asiantuntija Ari Korhonen, Kuntaliitto (14.10.2020 alkaen)	Päällikkö Niina Snö, Helsingin kaupunki (1.4.2020 alkaen)
Hallitussihteeri Matleena Haapala, ympäristöministeriö	Toimialajohtaja Ulla-Kirsikka Vainio, Porin kaupunki, ympäristö- ja lupapalvelut
Professori Janne Kivivuori, Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti	Suunnittelija Petri Danielsson, Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti

Neuvoston tutkimusjaosto (1.12.2018–30.11.2021)

Puheenjohtaja

Professori Janne Kivivuori Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti, Helsingin yliopisto

Jäsenet

Suunnittelija Petri Danielsson, Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti

Ylilääkäri Aulikki Ahlgrén-Rimpiläinen, Terveysten ja hyvinvoinninlaitos

Tutkimusjohtaja Jussi Pajuoja, Itä-Suomen yliopisto

Oikeuspsykologian dosentti Taina Laajasalo, Helsingin yliopisto

Tutkimusprofessori Kristiina Huttunen, Valtion taloudellinen tutkimuslaitos

Tutkijatohtori Mika Sutela, Itä-Suomen yliopisto

Sihteeri(t)

Erytisasiantuntija Markus Alanko riksentorjuntaneuvoston sihteeristöstä

Neuvotteleva virkamies Minna Piispa (9.2019 asti)

Kehittämisenneuvos Aarne Kinnunen (1.1.2020 alkaen)

Haasteen toimitusneuvosto (toimikausi 2019–2021)

Päätoimittaja

Tutkijatohtori Elsa Saarikkomäki, Turun yliopisto

Puheenjohtaja

Professori Minna Kimpimäki, Lapin yliopisto, oikeustieteellinen tdk

Muut jäsenet

Ylitarkastaja Ilppo Alatalo, Rikosseuraamuslaitos

Tietoturvapääällikkö Mikael Albrecht, Svenska Handelshögskolan

Kihlakunnansyyttäjä Juha-Mikko Hämäläinen, Helsingin syyttäjänvirasto

Tutkija Teemu Kaskela, A-klinikkasäätiö 1.6. alkaen (7.3. saakka vt. tutkimuspääällikkö Elina Pekkarinen, Nuorisotutkimusverkosto)

Kehittämisen neuvos, pääsihteeri Aarne Kinnunen, Rikoksenteorjuntaneuvosto

Turvallisuuskoordinaattori Satu Laukkanen, Espoon kaupunki

Palvelupääällikkö Anna Liakka, Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä

Lainsäädäntöneuvos Jussi Matikkala, Oikeusministeriö

Poliisitarkastaja Tuomas Pöyhönen Poliisihallitus (14.10. saakka poliisitarkastaja Jyrki Aho)

Toiminnanjohtaja Sanna Sunikka, Kriminaalihuollon tukisäätiö

VTM Karoliina Suonpää, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti

Rikoksenteorjuntaneuvoston sihteeristö

Pääsihteeri, kehittämisen neuvos Aarne Kinnunen (1.1.2020 alkaen)

Erytisasiantuntija Markus Alanko

Erytisasiantuntija Saija Sambou

Erytisasiantuntija Heidi Lind (1.4.2020 alkaen)

Viestintäasiantuntija Riikka Kostainen

Harjoittelija Joonas Mäkelä (1.10-31.12.2020)